

YENİ GERÇEK

Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir, düşünce ve kanaatlerini yaz, yazı resim ile veya başka yollara, tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir.

Türk Sanatçısı Faşizme Karşı Direnecektir!..

Demokrasi düzeninde zorbalık, üstelik bir ulusun bütün katlarıyla temsil edilmesine çalışılan yüce bir mediate ve demokrasi adına yapılırsa, yeneden adını koymak gerekir bunun. Çünkü, kanun sınırları içinde çalışan bir partinin üyelerine yapılan saldırı, yalnız birtakim kişilere yapılmış bir zorbalık gösterisi olarak kalmaz, onları Meclis'e gönderen kişilere ve onların haklarına da yapılmış sayılır.

Kimi zaman Meclis üyelerinin seçmenleriyle ilişkilerinin ters yönlere işlemeğe başladığı ve milletvekillerinin seçilmiş olma kimliğinden ayrılıp, yalnızca kendi kendilerinin sözcüleri durumuna geldikleri; eylemlerinin, önüne geçilmez bir süre için seçmenlerinin denetiminden çıkabildiği doğrudur. Meclis üyeleri böyle bir kimliğe büründüklerinde, onlara, yalnızca bir kişi olarak ilgilenmek olağan sayılabilir. Ama, ortada böyle bir durumun belirtisi olmadan, siyasi partilerin Meclisteki üyelerine kaba güçlerle saldırıda bulunmak, en azından, Anayasamızın önerdiği Demokratik Devlet kavramına karşı gelmektedir.

Bugünün A.P. İktidarı ve onun sözcüleri, Meclis'de kendi üyelerinin T.I.P. üyelerine karşı giriştiği kaba saldırıyı, 'etahrik' niteliğine ve kelime oyunlarına indirgemeğe çalışırken, dilediği kendi çıkarlarından yana olmayan kanunlar karşısında nasıl davranılması gerektiğinin örneğini vermiş olduklarını da bilmelidirler. Sosyalist bir parti olan T.I.P.'nin kanun dışına çıktığı savını ısrarla ileri sürmeleri, asıl kanunlar dışına çıkarak kendileri olduğu gerçeğini gizler mi sa-

nyıyorlar. T.I.P.'nin bugüne kadarki eylemlerinden hiçbirinin kanunlar karşısında hüküm giymemiş olduğuna, buna karşılık kendi iktidarlarını sağlayan çoğunluğu çıkardığı kanunlardan birçoğunun Anayasa Mahkemesi'nden döndüğünü, uygulamalarını 'Damıstay' ca ters - yüz edildiğini nasıl u - nutuyorlar?

Gerçekte, T.I.P.'nin sürdürdüğü, sosyalistlerin bu yepyeni sesi, bugüne kadar olduğu gibi susturulamayacaktır bundan böyle. Şimdiye kadarki «kapitalist - sosyalist - kapitalist muhabefet» diyalogu artık kırılmış, T.I.P.'nin kuruluşu ve Meclis'e girmesiyle, Türkiye gerçek demokrasiye kavuşma olanağını kazanmıştır. Diktat etmek gerekir: bundan böyle T.I.P.'ne karşı yapılacak her kanun dışı saldırı, kapitalist çevrelere emekçi kitlelerin özgürlüğüne yani demokrasiye yapılmış bir saldırı olarak faşizmle eşanlam kazanacaktır.

Son 'engelleme'de, iktidar partisinin ve onların yardımcıları'nın çabasına karşın, bir başarı sağlanmadı. T.I.P., içtüşüğü tam ve yerinde kullanarak yapabilirliğini bunu. Nizam Hikmet'in kitapları her yerde satılabiliyorsa bugün, kanunı bir sakıncaları olmadığını anlamış olmalıdır. Evet, Türkiye sosyalist bir devlet değildir, ama Demokratik bir Hukuk Devleti olduğunu Anayasa ikinci maddesinde yazıyor. Ve ceza kanununda faşizme yataklık edebilecek birçok madde varsa da Anayasa asla faşist bir anayasa değildir.

İk Kurtuluş Savaşı'nı vererek, kapitalizmi ve onun emperyalist uçaklarını ülkesinden söküp atmış bir halk, hiçbir zaman, sırtını dış kapitalizme dayamış faşist bir ayaklanmanın yanında yer almayacaktır. Seçilmiş bir iktidar olmalarına durmadan övünen A.P. her geçen gün, aldığı oyları biraz daha yanlış yorumlama-

nın batağına düşmektedir. D.P.'nin denemiş olduğu 'Vatan Cephesi' gibi faşist bir örgütlenmeden de yoksun olduğu halde, kapitalist çevrelere yapılacak Anayasa'ya aykırı davranışlarda bulunması şarttır. A.P.'nin. Bu açıdan bakılınca, İnönü'nün, irticadan a-yaklanmağa başladığı yolundaki uyarımları büyük önem kazanıyor işte: Faşizmi getirmeye amaçıyan her yöneliş, örgütünü de hazırlar çünkü.

Türk sanatçıları bugüne kadar halklarının mutluluğu konusunda bütün ilericî hareketlerin içinde bulunmakla övünebilirler. Türk halkı için de bu övünüşün azından bir umut kapısıdır. Bu geleneği sürdürürebilmek için, sanat alanında yeni araştırmalar yapmak, yeni biçimler getirmeye çalışırken, kimi sanatçıların tutumlarına karşı asırı ölçüde sert davranmak zorunda kalıyorsa, onların da özgürlüğe olan inancının bildiğimizden değildir. Ve bugün, A.P. iktidarının faşistçe saldırganlığı karşısında, özgürlük adına sesimizi yükseltirken onun adına da konuştüğümüz biliyor ve bundan kuvanç duyuyoruz. Nasıl ki A.P. ni oylarıyla iktidara getiren kitleler adına bile konuştuğumuz ve sanatçının onların özgürlüğü yoluna yöğürdüğümüz biliyorsa.

YENİ GERÇEK

KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR

MUZAFFER
BUYRUKÇU

DEMİRTAŞ
CEYHUN

GEORGES
LUKACS

Benim okurum için hikâyeler, şairler, romancılar, ressamlar, müzisyenler, siyemacılar, aktörlerdir.

DÖRDÜNCÜ SAYFADA

Toplusu ya çözümlenebilir ya çözümlenemez, bu iki durumun birer sonucu olabilir. Bu iki durumun birer sonucu olabilir.

BESİNCİ SAYFADA

Evet ya da hayır demek insanın kendine bağımlıdır ama varolan gerçeğe evet ya da hayır demek kendine bağımlı değildir.

ÜÇÜNCÜ SAYFADA

İSTANBUL'DA BİR KENAR SEMTİN
SABAHCİ KAHVESİNDE,
ELLERİNİ SATMAK İÇİN BEKLEŞEN,
TOPRAĞIN KUSTUĞU İNSANLARIN;
BÜYÜK ŞEHİRE GÖÇMÜŞ İSSİZ
KOYLÜLERİN GEÇİRDİKLERİ
UYKUSUZ GECELERİN BİRİNİN
SABAHİ ÜSTÜNE

Bu
gecenin
sıcak ve nemli örtüsünü
müsfik bir anne gibi,
mezarlıklarda yatan
insanlarının
üstüne örttüğü zamandır.

Ve bu
incecik bir rüzgârın
bir tomurcuk gibi açan
ilk sabahı
mâhmur simitçilerin
bir kamçı gibi
yüzlerine vurduğu andır.

Ve onlar beklemektedir hâlâ,
bir heykel gibi kimildamadan,
kimildatmadan ellerini
sigara dumanının üstüste katlanarak
bir kâğıt gibi
eşyayı ve yüzleri
silikleştirdiği,
sabahçı kahvesinde
bir kenar semtin.
Bir kurt ağız gibi büyüyen
günü seyretmektedirler.
Büyük şehirde sabah yamandır.

Uykusuzdurlar,
korkmaktadırlar;
korkusu kendisi gibi büyüktür
büyük şehrin
türküsü bile kalmamıştır kursaklarında
geldikleri yerin.

Dev aydınlık göğü germektedir
koca şehir sabaha ermektedir
yalızdı çerçevesleriyle büyük boy
fotoğrafların
saraylardan nâzenin anılar sakladığı
yıllar yılı
denize sevdâli yalıların
üst katlarından
bir küçük hanım
tüy kadar hafif adımlarıyla
söylemesi ayıp süt, tereyağ
rafadan yumurta ve bilmem neden
müteşekkil
kahvaltısına inmektedir.
Onlarsa; beklemektedir.

Bu şehir İstanbul şehridir;
İstanbul şehrinde
sabah erken olur. ✓
Bir avuç arpa parasına
ayak bilekleri incelmis
avuçları çetelenmiş kadınlarla
merhamet satan
bir çingene çocuğunun
ekmek parası rüyâsından
ak bir güvercin uçar olur
konar bir câminin avlusuna.
Evlât katli padişahların ruhuna
üç şerefeli minarelerden
ezan okunur.
Ve duyulmaz vapur düdüğlerinden
İstanbul şehrinde horozların sesleri.

İstanbul şehri sabaha ermektedir;
ince, bıçak yüzü balıkcılar
denizin verimli başına
ilk ağlarını germektedir.

Bir fabrikanın bacasından
kivildimlerle fişkıran kükürtlü duman
sabahın anlamsız ve bozulmamış
suratına
çözülmemiş, sanki tarihöncesi bir
yazıyla,
dev varlığını çizmektedir.

Onlarsa beklemektedir hâlâ
donuk gözülü,
ufak tefek kahvecinin
başkasına duyurmadan,
sarı madenden iğnesi
göğsünde iğreti duran
inşaat kalfasıyla yaptığı pazarlığı...
Ve bilmemektedirler
kükürtlü dumanın yazdığı yazıyı.

Onlar köylülerdir
ve İstanbul şehri
komuş kanlı birer yürek gibi,
topraklarından komuş köylülerin
iş aradığı yerdir.

Beklemektedir onlar.
Uykusuzdurlar,
korkmaktadırlar;
korkusu kendisi gibi büyüktür
büyük şehrin.
Türküsü bile kalmamıştır kursakların-
da
geldikleri yerin.

BABÜR
KUZUCU

Dağın düzenimizin gücü dayanaklardan yoksun oluşu ve şiddetli kıy dolayısıyla, İstanbul'da gönderdiğimiz dergilerin yerlerine ulaşamama kaygısı, yazmamıza bir ay ara vermemizi zorunlu kıldı. Bu arada bile figürleri edilemeyen, above olarak ve bularak bildi daha da artan bir güle ve güvenle destekleyen okuyucularımıza teşekkür ederiz. Türkiye'de bugün, okur olmanın da bir eylem niteliğiyle yoklu olduğunu hiçbir zaman unutmamdan, bize ilâkî kurma isteklerine ayrı ayrı yetişmiyorsak, bu dergiyi için de kotardığımız koşulların yetersizliğindedir.

BİLDİRİ'mizdeki ilker çizgisinde söyleyecek sözü olan herkesin, söylemek istediklerinin hepsini söylemesini ve bunlar ışığında bir bileşimi sağlamlaştırmayı amaç edinmiş gözönünde tutulursa bu sayıdan itibaren uyguladığımız KONUSMA yöntemi yadırganmaz sanıyoruz. Bu yöntemle, değişik sorular önünde, değişik kişilerin görüşlerini saptamam, sanat ve düşün alanımıza yeni bir hareket geleceğini ve buna bağlı olarak, yeni sorunların ortaya çıkıp, görsel açımız zenginleştirileceğini umuyoruz. Unutun zamandır belirli konuları çizmeyen düşün alanımıza, içine düştüğü dar çemberlerden kurtarmak yolunda bir görevdir bu bizim için.

Bu konuda da, okuyucularımıza, bize yine yardımcı olmalarını bekliyoruz; bilin, sanat ve siyasa alanında çözüm aradıkları konuları, hatta cevap almak istediklerini bildirebiliriz de bize bildirerek, her alanda yeni yarımlar ülkemizin uyanmasına ve kurtuluşuna katkıda bulunacaklarına inanıyoruz.

dergiden
TAV
okurlara

G. LUKACS'LA KONUŞMA

ÇEVİREN/ERAY CANBERK

Felsefe alanında ortaya koyduğu yapıtlar ve özellikle estetik konusundaki görüşleriyle marksist düşünce alanında sağlam bir yer edinen Macar düşünürü G. Lukacs (D. 1884) uzun süre Imre Nagy yönetiminin kültürel bakamı olarak görev almıştır. 1956'daki ayaklanmanın bastırılmasından sonra birkaç ay Romanya'da sürgünde kalmış, ülkesine dönüşüne de kendini bütünüyle felsefe çalışmalarının tamamlanmasına vermiştir.

Sanatı bir bilim dalı saymaya eğilimli marksist estetikçilerin İdolanı ile birlikte- en önemli temsilcisi olarak görünen ve bu görüşlerini sistematik olarak ortaya koymuş olan Lukacs, kendisiyle 1966 yılında, son çalışmaların toplanan bir sayfa'yı aşkın ilk cildi alınca olarak yayınlanışından kısa bir süre sonra yapılan bu konuşmada daha çok uyumsuz ve varoluşçuluk konuları üzerinde duruyor.

Her alanda yeni bir gerçekçiliği temellendirmeye çalıştığımız bu dönemde, estetik görüşlerine katılmak da, gerçekçilik konusunda bunca caba harcamış bir düşünürü yer vermek derгимizin çığışında bir sapma yapmış sayılmayacağımız sanıyoruz.

YENİ GERÇEK

Asıl yapıtına yetmiş yaşında başladım. İnsanın öylesine geliyor ki maddesel yasaların ayrılıkları (istisnaları) var. Bu alanda ben Epikür'ün yolundayım. Ben de yaşlanıyorum, Gerçek yolunu uzun süreler aradım. İdealistim, sonra hegelci oldum. «Sir ni Bilinci ve Tarhihi» adlı yapıtına mar- kası olma'yı denedim. Uzun yıllar «İstisna» Moskova'da, komünist partisinin görevliydim. Homer'den Gorki'ye yeniden okuyabiliydim. 1930 yılına dek bütün yazılarımla zihinsel deneyimlerden ibarettim. Sonra bu, tas- laklar ve üncalsmalar biçimine dö- küldü. Eger bu yazılar asılmışlarsa, ö- tekilere bir iki yapıtlaştırdım.

Yapıtına yazmaya başlamak için yeniymi yazmaya kadar beklemek garip gözükebilir. Her hayat pek büyük bir şey değil. Marx'a, şu dev yapılı deha- ya bakın. Ancak yonteminin kaba çiz- gilerini vermesi başarmıştır. İnsan Marx'ın yapıtlarında bütün cevapları bulamaz. O çağını yaşadı. Ben onun yontemini estetik üstüne yazdığım ya- pıtta kullandım. Eger bu gün ya- sasaydı estetik üstüne de yazardı, bu- na inanıyorum.

Lukacs'a, Heidelberg'de öğrenci- olduğu sıralardaki gençlik arkadaşları üstüne soru sorduruyorum. Heidelberg'i, Stefan George'u tanıyıp tanımadığını. Ne George'u ne de Haidel'i tanı- madığını söylüyor. Bu sonucunun nazilerle ilgiliyi yapıtı söyleyenler. Ne dersiniz?

Bunu söyleyenin gerçeği yok. Heidelberg bir nazizdi. Bu gültürme- bir şey bu. Zaten o her zaman için gerçektir.

Arkadaşlarınız kimlerdi?

Max Weber, onunla birbirimize çok bahsydık.

Çağdışlara dönuyuyor. Bugünün düşünce akımları konusunda görüşleri- ni öğrenmek istiyorum.

Yeni -pozitiflik ve varoluşçuluk söz konusu olunca Batı'daki çağdış düşünce doğrultusuna az güvenim var. Arist'o'yı yirmiye kere okumak- ta daha çok yarar buluyorum.

Toplum bilmine İlgileniyor musu- nuz?

G. L. Wright Mills beni çok ilgilen-

diriyor. O gerçeğin anlamını bilen bi- riydi. Amerikan toplm bilminde bir ayrıktı. Bu toplm bilim benim ho- numu gitmiyordu. Toplumbilimi ekono- miden ayırarak bana akademik gibi geliyor. Marx bunları ayırmıyordu.

Gene Marx'dan çok söz ediliyor...

Bu çağımızın bir aydınmasıdır. Yapıtında aranan karışık kurgusal- dır. Marx felsefesi hiç durmadık derinleştirmişir. Bilirorsunuz, önce gerçekle ilgilieniyordu. Aristodan bu yana, Marx, kitaplarda değil gerçekte, neyin birleştirileceğini neyin ayrılaca- ğını bilen biriydi. İşte bunun içinde ki toplumsal bir güldeste üstüne uğ- rasıyorum. Kişni toplumbilimi mi? Toplumla İlişmek için bir üretimin Ö- neğin Jacobin hareketini jacobinler toplulubundan ayırabilir misiniz? Top- lumbilimde hareketlerin nesnel teme- lile kadar gitmek gerekliidir. Bütün- lükleri içinde toplumsal yaşayışın bi- yük olaylarını ele almak gerekir. Baş- ka türlü nasıl açıklanır ayırı ayırı ver- leri ve ayırı ayırı ülkelerde aynı za- man içinde aynı buluşmaları boy al- mısız? Newton'la Leibniz'i bağlayana- bağı insan nasıl anlar? Eger bir bütün- lüğün içinde yer almıyorsanız yalıtık olayların hiç bir anlamı yoktur.

Yabancılaşma, özellikle batıda, üzerinde çok durulan bir kavram ol- du. Bu konuda söyleyeceğiniz var sanırım.

Yabancılaşma bütün uygarlıklar içinde var olmuştur. Yarım yüzyıldan bu yana yeni bir biçim almışta var o- luyor. Birçokları bilim ve teknolojinin somut söz konusularını sanıyorlar, oys- ki ki bir bütün incelemesi, tekniğin kendiliğinden bir şey olmadığın, ama üretim güçlerinin devriminin bir so- nucu olduğuna ortaya kor. Toplumsal yapıya dayanır. Her zaman marksçı yonteme baş vurnmak gerekir.

Edebiyata değelim. Yeni teknik araçların üstüne ne düşünüyoru- nuz?

Her şey tekniğin ne için uygulandığına dayanıyor. James Joyce için bu «kendinde» bir olgudur. Thomas Mann'ıa bunu, başkasına bir şey gös- termek için bir yapı biçimi olarak kullanır. Kat kat gerçeği örtenleri

olmasına karşılık, çağdış edebiyatın büyük bir bölümü yine de doğaldır. Edebiyat, yaşayışın yücenden bir gör- ünüşünü vermekte başka bir şey yapıyor, gerçeği de yansıtmaksızın.

Ya uyumsuz tiyatro?

Uyumsuz, gültünlükten başka hiç bir şey değildir. Bunun dışında yeni bir şey değil. Goyas'yı, Hogarth Daumler'ye bakın. Onlarda uyumsuz iki durumun karşılaştırılmasından gel- lir: Doğal durum ve onun bozulması. Gültünlük olan, acıip olan eğer insan- la ilişkiliyse ancak anlamlıdır. Çağ- daş bir çok yazarıda uyumsuz insan- oğluya İlişkiide değildir. «Doğal bir durum gibi düşünülür. Neyin insanıya se- yitip güden şey insanın anlamı o- lur. Elde edilen şey yaşamın herhan- gi bir görünüşünün birden çekilmiş bir resmi olmaktan öteye gitmez. İşte size doğalgeliğin yeni bir biçimi. Eger Eugene O'Neill iyi bir oyun yazarıysa, insanla acıip olan arasında canlı bir diyalektik kurgulandırdır. Bir başka yazarın aklamı: romancı Jorge Semp- lismaya karşı yaşamı fagist yabancı- laşmaya karşı savası ancak içli- lundur. Beckett'de bu savas yoktur. Çağ- daş yabancılaşma önünde teslim hay- rağını çekmişir.

Burada, sizin için, siyasal bir ka- tılışma durumu yok mu?

Hiç değil. Hayran olduğum bir başka yazar Thomas Wolfe'tur. Yapı- tu, amerikan yaşamında yabancılaş- maya karşıdır. Aynı biçiminde Styrven ve Elsa Morante'de hayatın, Benim düşünceme göre Elsa Morante eş Moravia'ya göre daha da başarlır- dur. Ne bir ülkü ne de bir biçim öv- güler dözmek İstemedim. Savundum insanın bütünlüğünü ve bu büt- ünlüğü yıkmaya yönelen edebiyata karşıyım. Joyce'un ya da Proust'un değeriini yadsımıyorum. Birincisi İy- i bir gözlemci ve Proust da önemli bir yazardır. Yapıtı edebiyat üstüne- etki etmekte devam edecektir, çünkü ya- pıtında gelişimi ve sınımdın bir diya- lektikliği vardır. Bu da bize yabancılaş- ma sorununu yerleştirilmesi olağanı- ni verir. Yabancılaşma sorunu, gelece- k üstünde etkisi ölçülide bir anlam kazanan geçmiş kadar sürüklüdür. Top- lumlar için söyleyiverim yalnızca, biryereyden de söz ediyorum. Bu yiti- min zamanı arama, geleceği olma- yan adamın olgusudur. Proust'un büt- ün yapıtının hakiki kaynağı Duyusal Eğitim'in son bölümünde yer alır, Frederic Moreau geçmişini yeniden anlamışınca.

GEBE

O

A. AYDIN HATİPOĞLU

Bir yumruğu pekiştiren rüzgârlı gözleriyle
Çıldırıyor kızaran çınar yapraklarını
Yarın öldürülüyor yarın top orospu
Kanlı göz akıları karanlığa vuruyor
Ay vuruyor karanlığa ve rüzgârlı gözleri

Soyunuyor yalnızlığını bir kadın
Zalim açlığını soyunuyor
Hüznünü göz yaşlarını utancını
Sevdesini yoksulluğuna insanlığını
Ve bedenini soyunuyor aşıyor gibi

Bir açlığı doyurmaya alıştıryor
Hüzün güneşleri yanan etini
Kuşanıp ölümlün kıyısında duran cesaretini
Bir bomba gibi yüreğini koyuyor
Bir bomba gibi karanlıklara

Nasıl bir mum yanarsa kendine bir şey katmadan
Geceyi tirmalayan acısını
Bir makine gibi öşütüyor
Çatlayıp kırılan bir narın tanelerinden

Doğrulup dikilen bir yarın kuruyor
İçin için uşuluyor yangın
Sevdesini silah gibi tetikte tutan kadın
Solgun çiklikler bübütyör çiçeklerden
Benim sevmelere kıyamadığım
Bilinmez sabahlara gizliyor gebeliğini

YORLAR KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR

demirtaş ceyhun

Son kitabına adını veren Sansaryan Hanı hikâyesiyle, edebiyatımızda sayılabilecek kadar az örneği olan «çağın Türk aydını» toplumsal, psikolojik ve siyasal görüşleri içinde kuralayan Demirtaş Ceyhun, daha önce de Haçlı Emperyalizm adlı ilgi çekici bir araştırma yayınlamıştı. Burada onun, bu araştırmacı yanını da gözönünde tutarak, daha çok sanat alanının genel sorunları üzerine konuştuk.

«Sanat bir eylemdir» diyorsunuz. İleri sanat adına bu eylemin niteliğini açıklar mısınız.

— Sanatın eylemi; bir, sesleneceği kitleyi, iki, bu kitleye anlatacağı konuyu seçmekle başlıyordur. Reaksiyoner sanat da, akıyöner sanat da bunun içine girer. Yoksul insanlar durumunu, acıma duygularını yarandıracak şekilde burjuvaya anlatan sanatı ben ilerici bir sanat olarak nitelendiriyorum. Bu tip sanat, uzun yıllar, güçlü çevrelerce bir gerçekçi sayılmıyış gibi yutulmuştu. Bence ilerici sanat, toplumların içsel çatışmalarında sömürülen sınıfa, kendisini sömürülen bilimin de yardımcıyla ve bütün foyalarını anlatarak katkıda bulunan sanatır.

Bugünkü toplumumuzun sınıfsal durumu ve bu sınıflar arasındaki çelişkilerin nitelik ve niceliği bilimsel olarak kesinlikle ortaya konmuş mudur diye?

— Hayır. Anadolu toplumuyla ilgili, gerekli sosyolojik, ekonomik bilimsel incelemelerin yapıldığına inanmıyorum. Özellikle Cumhuriyet döneminde, bilim adamı geçinen kişiler, toplumumuzla ilgili incelemeler yerine, karar organlarının eylemlerine kritik yapıyorlardı. Şöyle ki, toplumumuzdaki din hareketlerini inceleyerek, bir sonucu varmak yerine, işi sınıflara mensup karar organlarının ön-fikirle kabullendikleri laf size gerekçe hazırlamışlardır. Bu da halkın sürekli olarak Cumhuriyetle çatışmasını zorunlu kılmıştır. Toplumun sosyo-ekonomik yapısını tanıyamaz bilimsel için zorunlu olan, toprak ve tarım düzeni, sanayileşme ve kentleşme olayı gibi alıysığı ilişkileri ve buna bağlı olan eğitim ve kültür gibi ünsan sorunları yine karar organlarının emirlerinden o kişilere incelenmemiştir.

O zaman, sizce, öncelikle ülkemizin temel sorunları bilimsel bir biçimde ve bilimsel beklemedektir. Bu iş de uzun yıllar sağduyumu tek taşıyıcısı olan sanatçıya mı düşüyordur?

— Sanatçı, elbette bilime ışık tutan kişidir. Bu da tabii bilimsel hipotezler getiren araştırmalar yapar, anlamına alınmaz. Bizim gibi az gelişmiş ülkelerde çoğunlukla düşülen bir hata da; sanatçıların, yabancı kültürlerini oluşturduğu bir yapıya sahip okulların kurumlarından doğmaktadır. Yani kendi toplumlarına yabancı bir açıdan bakılmakta, böylece toplumlarını ve birleşi ya yabancı kalıp-

lara uydurarak yorumlamaktalar, ya da yerli olmak endişesiyle yeni bilimsel öneriler getirmeyip ilkel bir tesbihiyle yetinmektedirler.

İleri olan gereken sanatın, sömürülen sınıfların durumunu sömürülenlere göstererek sınıf bilincine varmaları yolunda katkıda bulunması gerektiğini belirttiniz. Oraya koyduğunuz yapıtı izledikten okur kitlelere ulaşabilme olanaklığını da açıklar mısınız?

— Ben, seslenme yönünden seçimini yapıyor bir yazarım. Örneğin köydeyim yapıtı okutayım, o sınıfa ilhamı sorunu ise ancak güçlü bir organizasyonu görüvür. Bu organizasyon imkânlarını bana tanıması mevcut düdüde elbette olağandır. Sanatçı toplumların yetersizliği dolayısıyla sesini seçtiği kitleye duyuramamak endişesinden hareketle yönetime çizemez. Çünkü bu endişe sanatçıya sadece ve sadece reaksiyoner bir sanat

çıkmasını zorlar. Sanatçının sesini, seçtiği kitleye ulaştırarak, yani gerekli organizasyonu yapmak ilerici karar organlarının görevidir. İsterseniz biraz daha açalım: Sömürülen sınıfların bilinçlenmesine çalışan siyasî örgütler, bence öncelikle aydınları ve sanatçıları bu tip bir yöntemle çalışmalarını sağlayacak alt hazırlıklardan sonra bu aydınları ve sanatçıların seslerini, mevcut örgütleriyle halka iletmelidir.

Nasıl yani?

— Örneğin, İsviçre, Parisli, Türk aydınlarının kendilerini tanıyabilmeleri, bence topluma tamamen yabancı olan kültürel yapılarından kurtulabilmeleri ve halka dönük bir yönetime kavuşabilmeleri için sık sık bu konularda koltukçuların, simpoziumların, sempozyumlarının, mevcut aydınları ve sanatçıların çalışmalarını sağlayarak çok ucuz fiyatlarla halka götürmelidir.

ANAVARZA KALESİNDE

ASKALE'Lİ ALİ İBRAHİM'İN

SÖYLEDİĞİ TÜRKÜ

Ayaya da balam ayaya,
Seyrediyor beşğin ay salına.

Uy Erzurum kızları balam,
İncedir nazları Eğleşen,
Yapıyor alkınalı rüzgârı,
Dağlarının,
Taşlarının ardı Kocuyor,
Ben bilirim buraları balam,
Devriyeler geziyor, Dağ
Keçilerini kaçırarak için,
Yağmur serperler bağlarım balam.

Kayalar,
Salınan taneçikler içinde,
Kayalar, Nefti kokartılı Kayalar,
Birğün kanarsa yalçınlıkta deeyi!
Hüzünden şakiyan kuşlar ağlasın.
Kara gözüm, Oooy deniz
Görmemişem, Acırım memleketi deeyi!
Göz göz oldu yarelerim,
Gazel düştü bağlarım,
Yün bükmeç, Kar küremeç,
Daha sonrası, Yapıldı
Arklarım, Sularım
Almağ, Deherim
Doru atı
Varırım
Sulara.

Ayaya da balam ayaya,
Künyemiz yazılmış karakollara.

AHMET ADA

İspanya iç savaşında sosyalist bir gençlik örgütüne katıldığı için savaş sonunda 18 yaşındayken girdiği hapisinden 40 yaşında çıkan ve şimdi yurdundan ayrı Fransada yaşayan şair **Markos Anwar'ın Engin Aşkınca** türkçeleştirilmiş bir şiiri yer alıyor -dergide. Bu ozan daha çok ırşadla tanışmak isterdik. Ayrıca **Neruda'nın** bir şiirinden parça ve **Marx'tan** düşünsel parçaların çevirileri var.

Demirtaş Ceyhan sosyalist cephe de yaratılan yapıy bölünmelerin fikri bir temele dayanmadığını belirlerek sosyalistlerin de bilimsel anlamda Türkiyeyi iyi tanımadıklarını ve kendimize özgü sosyalizm -«debiyatımızda bu yüzden simdilik havada kaldığını söylüyor. «Unutmayalım ki» diyor «bu gün Türkiye sosyalizmini kurabilmek için önce bilgiye yani donmuş düşünceye büyük ölçüde muhtacdır.» «En iyi düşünme yöntemi yazı ya da sözlü tartışmalardır» diye bağlıyor. Gönlü bu yola baş koyanların arad düşünceli bireycilere bile yakışmayan küçük hesapları bir yana bırakıp o-lumlu tartışma düzeyinde birleşmelerini ister elbet. Daha ilk adımlarını atan bu umut çocuğu hadım edilmesini ister. Biraz anlayış, biraz hoşgörü. Sosyalizm kimsenin inhisarında değildir. Kim daha az iyi niyetli? Kim daha az vatansever? Davanın asıl sahipleri işlerin farkına vardıkları zaman en çok bizi ayılayacaklardır.

Muzaffer Boynuk'un dış dünyadaki rücu özdevelerinden başka Yeni Ufuklar Amerika'da toplanan 27. Uluslararası Orientalist Kongresinin bültenine yer vermiş. Çünkü kongre kendilerini bir yana bırakıp (Vietnam savaş) konusunda sesini yükseltmeyi veylemiş. Ayrıca dergi **Y. Zeki Eyüboğlu'nun** Anadolu Türkçesinin kökeni üzerine yaptığı araştırmaya bir bölümünü kadın hikâycisi **Nursen Karar'ın** kadın sanatçılar arasında yaptığı kadimsal bir soruşturma dolayısıyla **Adale Cıncöz** ve **Püreyâ Koral'ın** yanıtlarını, «Edebiyat Köşesi» başlığı altında **Talihan Soyutç'ın** AST'ın **Asaf Çiyiltepe'nin** yorumuyla oynamakta olduğu **Godoyu Beklerken** üzerine ütopisi bir yazısını, ve **Berlin Tapan'ın** renkli ve güzel bir denemesini okuyoruz.

Başta söylediklerimizle çelişme gibi gelecek ama **değil Yeni Ufuklar** eylemsiz bir eylem dergisidir diyeceğimizi söz olarak.

A. H.

ÇIKMAZLARDA

Her susuş duraksız bir kapıya çıkıyor sallanan bir korkunun yapıyla daldı ıssız ve gebe ilkel akşamlarda kadehlere -yoğun karanlığı bırakıp

Bir Eyüp çarşısı zamanlar içinden yoksul asmalar kol kol uzanmış sabır dallar ve salkımlarla ağır mi ağır abanmış sanki böylece bir uzun ilkçağ gecesi

Çıkmazlarda bir prangalı çaresizlikle kıvranan gözdağları çağlarla susmak -unutmak ve unutmak yaşamak ne zorlu kapı hey ölümlere açılan

MUHARREM VAKAR

ULUŞÇA UYANIŞ

Bir Taşra Dergisi :

Denizli de bir dergi yayınlanıyor. Adı: Uluşça Uyanış. Elimde dördüncü Aralık sayısı var. Kapağında bir not «toplumcu dergi». Sevindirici şey bu; bir derginin yanını kesin olarak belirlemesi. Yalnız iç kapakta bir not var «tarafsız siyasi sanat ve kültür dergisi». Çelişik bir durum. Kaç basılır, kaç satılır bilmiyorum. Fakat Anadolu'nun bir köşesinde kendisini toplumcu dergi diye sunan bir dergi az şey değildir Nitekim gıcınanlar olumsuz çevrede onların da çıkışından. «Gidiziniz kötü» demişler. Derler. Her kulak asmamak gerek bu sestere, Kervan nasılsa tarihin akışına uygun olarak yürüyecektir. Meziyet. Karademir bu türlü saldırıları yanıtıyor yazısında. Diyor ki: «Toplumların uyanışı durdurulamaz.» Keziban Korkut da bu türlü kişilere sesleniyor şiirinde. Çok katı söylüyor sözünü yalnız. O şi-

ir yerine bir düz yazı da söyleyebilirdi söylemek isteneni.

Ahmet Çelikok iki sayıdır süren yazısında günün büyük sorunu öğreten kıymetli anlatıyor örneklerle.

Sami Kaplan «Düşünce ve söz özgürlüğü konusuna eğilmiş.» «Türkülerle Anadolu İnsanı» adlı denemesiyle Emin Karaca yükseltmiş sesini. Amerikani Emperyalizmine karşı da türkülerle sığıyor kahırından.

Şiirler, Hikâyeler :

Mustafa Üste'nin tekerlemesinden başka, K. İbrahim Pabuçcu, Hüseyin Toptaş, Süleyman Faik Digen, Ayhan Çukun'un ve Murat Özmen'in (kötü) ayrıca Özkân Fidan, Cafer Dağtekin, Safet Gereken'in şiirleri var. Fakat genellikle iyi değil hiç biri.

Meral Kutluğ İzzalı hikâye hiç yazık değil o derye. Çok aşağılarında düzeyin. Halbuki Niyazi Baysan için öyle denemez.

Ve Kavgaçlar :

«Avrupa Mektupları» neden öz adla değil? Ve neden İran Şahı ile karıştı üstü kapalı anlamakta, Dobra dobra, korkusuz, üstüne üstüne çirkinliklerin, haksızlıkların.

«Ideolojiler ve sınıflar çatışması adlı yazıda Sakir Nuri yakın tarihten günümüze kadar gelen leri geri çatışmalarına değinir. «Başarı İlerinin» diyor. Ama sınıf çatışması sorunu sadece başlıkta anılmış oluyor. Gene de olumlu bir yazı.

Yusuf Baha Gürçün'ün «Özel Okullar ve Arındıkai Oyun» yazısı. Yarı mizah yazıları ve denemeleriyle Uluşça Uyanış düşünce yanı ağır basan olumlu ve namussuz bir taşra dergisi. Başka bir iddia taşımak zorunda da değildir.

OLAYLAR

FORUM

Hüseyin Korkmazgülin sorumluluğunda

Siyasa, Kültür Sanatta Daha Yeniyse ve İyiye doğru.

P.K. 131 ANKARA

NÂZİM HİKMET İÇİN ŞİİRLER

(Antoloji)

Hazırlayan : Zühre Bayar

YAKINDA ÇIKIYOR

Birim Yayınlar P.K. 575

ULUS/ANKARA

YELKEN

Aylık Düşünce ve Sanat

Dergisi

Atilla İnan'ın Yönetiminde

P.K. 639 Karaköy İSTANBUL

AZİZ NESİN İLE ÖZCAN TEKGÜL

Türk Edebiyatçılar Birliği'nin 4 Martın 25 Martta erlenen kıy senliğinde şu isimlerin yanına yer alacakları biliyor musunuz. Gönlü Yazan, Orhan Kemal, Senzur Sezer.

Öztürk Serengil, Şükran Kurdakul, Türkân İldeniz, Safiye Aydı, Ruhi Su, Oğuz Arat. Özcan Tekgül, Aziz Nesin, Aydın Hapoğlu.

Edebiyat ve Sanat. isimliklerine halkın ilgisini çekmek kaygısıyla dü-

TUŞTAV

Ya Sartre?

Çok canlı bir adamdır Sartre. Kelimeleri okuyalıdan beri onu daha da iyi anlıyorum. Ne güzel bir yapıt. Gerçekle hiç ilişkisi olmamış bu adamı açıklıyor. Sartre'nin gerekçe süzgecinde bekliyorum. Geziyor savasından bu yana yürekli davranıyor.

Ya felsefe olarak?

Varek ve Yokluk'tan bu yana gelemeler yapıtı. Marksçlığa çok yakındır. Gelelelim yine de bir ziyafet var onda. Yaşam onu görüştürüyor değişimimize zorlayınca onu kökten değiştirmek istiyoruz. Bir süreklilik sağlama vermek istiyor.

Diyalektik Üsün Eleştirisi adı yapımda Marx'ın kabul ettiği ama onu Heidegger'e ulaştırılmak istiyor. Çeşitli görüşürsünüz. Sayfının başlangıcında bir numaralı bir Sartre var, sayfının sonunda iki numaralı bir Sartre'le karşılaşıyorsunuz. Yöntem de dışındadır amama karşıklı.

Yazarın oynayacağı toplumsal bir rolü olduğuna inanıyor musunuz?

Varek'ünçler sorunu budur. İnsan doğumunun ne yerini ne de tarihini seçemiyor. Bize karar var olan gerçeğe ya evet ya da hayır diyorum. İnsan yarıdır bir varlıktır. Evet ya da hayır demek insanı kendine bağımlıdır ama varolan gerçekle evet ya da hayır demek kendine bağımlı değildir. Bu gerçek de bu günün gerçeğidir. Ne size ne de bana bağlıdır sokakta araba olan olmasın, büyükanne-nin dostuna değil de karımı sevmenin. Elinizde olan tek seçim sokakı geçmek ya da karımı sevmecektir. İçsel özgürlüğe dışsal gereklilikler arasındaki bağ çok karmaşıktır. Marx seçiminin varoluşunu yadsınmadı. Bu da çağımızla başlı başına diyorum bir taş seçer, bu seçme onun işini iyi ya da kötü olmasını sağlar. Her zaman için iki taş arasında seçim yapması söz konusudur, yoksa bir taşla bir bronz parçası arasında değil. Özgürlük sorunu ve toplumsal gereklilik tartışil bir evrin görünüşi altında ortaya çıkar. Bu diyalektik bir sorundur. Özgürlüğü süzgeçten geçirerek elde etmek dilemce durumları yol açar. Edebiyatın görevini tanımlayan bu-rokratlara karşıymış. Marksçlığın bir sapsamı olan stalinçlik üstüne olan görüşlerimi Rakosi döneminde açığa vurmaktan çekinmedim, bu düşünceleri açıklamak için bir konuşma yaptım. Eger somut konuşayım istiyorsanız özgürlük üstüne konuşayım. Ben yazıyor özgürlüğünden yazıyorum, ama anlaşmak gerekir. Sosyalist bir ülkede bir yazarın kendini açıklamasına engel olundu mu ben bu özgürlüğün zorla alınması karşı sesini yükselttim, ama bu söz kapitalistlerin özgürlüğünü de kabul etmiş degildir. Çok geçire anladım bu dersi. Kısa bir süre için büyük bir gazetele övün estimesiçliğin yazmamın. Özgürlüğün hoşu gitmiyor ve işimi bırakmam zorunda kaldım. Benim gibi bir zekâ biliyorsunuz ki basın özgürlüğü ancak gürece bir biçimde vardır. Kapitalist ülkelerde insan bir gazetele yazı yazınca aşamaması gereken sınırları bilir. Birtakim şeyler edilebilir. Bu inceden incede özgürlüğe müdahale eden zekâ duruma Sosyalist ülkelerde yazan ve gazeteciyi sok eden bürokratinin müdahalenin bir başka biçiminden başka bir şey değildir, siddetlidir de. Müdahalenin bu iki biçimi tartışılın isterseniz, bilimsel tartışmamız bir anlam kazanabilir, ama ben bir yanda özgürlüğün varlığını isteyen öte yanda yokluğunu isteyen niyeti kabul etmişim.

Soyut tartışmalara karşıymış. Marksçlık bizi hep somuta götürür.

muzaffer buyrukçu

KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR KONUŞUYORLAR KONUŞU

KAVGA adlı son kitabıyla, bu güne kadar sürdürdüğü hikâyeciliğini, soylu yazılarına özgü bir düzeye erişen Muzaffer Buyrukçu, KONUSMA'LARA basılarak almızla ilk gelen yazılarından oldu. Kendi yapıtı üzerine sorduğumuz soruları cevaplariken, görüşlerinin geniş bir çevreyi de ilgilendireceğini sanıyoruz.

1) Son kitabınıza koyduğunuz **«KAVGA»** adı sanatçının toplumsal yerine katılışının bir simgesi midir?

— «KAVGA» insan hayatını sürükleyen, onu emelen oları, bir bakıma be-lirliyen geçici ve süreklî çatışmaların adıdır. Yani, yasama serüvenini meydana getiren bütün girişim ve çıkıntılar, bunları girintili ve çıkıntılılar temel üşeler duruma sokan bütün olayların tanımıdır.

Kitabıma koyduğum adı; anlamı kendisinde varolan anlatımdan daha başka bir biçimde yorumlanabilme özelliği bir simgeyle işbirliği yapmaktır, onun anlamı genişlemektir.

Sanatçı yazdığı ilk hikâyeye ilk şiir ve yazıyla toplumsal eyleme katılan adamdır.

2) Sanatçının, yapıtlarıyla ortaya koyabildiği eylemler herfel bir nitelik kazanamaz neler bahçür?

— Bugün yürütülmüş yapılan edebiyat; somutl arası savası kimi zaman çok derinden, kimi zaman da a zık ve yankılar uyandıracak bir biçimde sürdürülenin yaşantısına da yansımaktadır.

Buruja yaşantısını bütün ayrıntılarıyla ve yapıtı ile işi niyetini ko-yarak verilebil sanatçı, ezilen halk yitirlerini kaderini elelerinde tutu-yabilecek katan, gününleri ve onların ü-yandığı kurumların karşısındaki duruşlarını veren sanatçı kadar olmalıdır.

Amaç, toplumun bünyesinde varolan hastalıkları arasında bocalayan ya da bu hastalıkları doğuran uculerle bir savaşta girmeyip sefil hayatlarını sürdürürebilmek için sığınacak bir ada bulabilme imkânlarının arındırın okun kişilerin, hastalıkların köklerini teşhis ederek düzeni değiştirmeye eylemine girişen devrimci güçlerin hikâ-

yesini ve çağla takılmın tavırını kesin bir dile anlatılmaktır. Bu anlatış, bir linçli insan fakirinin kendisi için dü-sündüğü ve bütün eşki bağılara tutu-narak gelen baskılardan sıyrılmak, başına uyunsa ve anlatılan gerçek varlıklarda bir kopyımda; yasanan topluma ve çağla hesap soran, yapıtları-yı gözlele bakmasını sağlayacak bir değişme yaratma herfel bir nitelik kazanılması demektir.

Sanatçı yaratır ve yaratımın etkisini yapıtlarla ulaştırır. Budur herfel eylem dediğimiz.

3) Bir yazı olarak seçilenin istediğini okuyucu kitlesini belirledi mi? Neden?

— (Halk için yazıyorum) gibi an-ak beyazlılar, fikirlerini söyleyebileceği ama sanatçının gerekçeleri arasında yer almayan havada süzöler söylemeceğim.

Günkü, yasalarına kendilerini yö-netecek kadroları seçme yetkisi verilen halkın yazdığı yetmiş okuma yazma bilmecekte ve onlar okuma yazma bilenlerin yaşantılarının bilince o-yutukları gerekçelerin dışındaki yar-bancı bir evrende ağırdan ağırda dolan hikâyelerle ve her an karşılaşıya-oldukları günlük sorunlarla en basit bir şekilde özüm bulanmamam katılışımı acısızla yaşamaktadırlar.

Ben onların hikâyesini yazıyorum ama onlar benim okum degildir, O-lamaz da.

Benim okumam ilkin hikâyeciler, şiirler, romanlar, pesmalar, müzik yazılar, sinemasal aktörlerdir.

Şiir, hikâyeciler, roman yazmaya ka-rar verip edebiyat bünyesindeki ha-yatı inceleyen, ondan yararlanmayı düşünürlerdir.

İkinci olarak da bendem önceki kitapların büyük ölçerle çekerek ba-zırlığı ve edebiyata yaklaşırdığı kimselerdir. Yani kendini ve çevresini

öğrenmek amacıyla evreni kaptıyan gerçekler yığınına seçilene, kişiliğini kurmaya çalışan, aşamaları insanın, hayatlarını kuran olayların nedenleri üzerinde bir senteze varmak istiyen ve hikâyelerinde anlatılan kişiler gi-bi hakları yenilen, her görülen, (ya-sama anlamına) sabançalanılan ve sü-reklî bir acım mahkûm olan mem-lurlar; öğretmenler, öğrenciler, am-malların sorunlarını anlayabilecek duru-ma gelmiş aydın kişiler; kısacası edebiyatın insan gereğindeki önemli yerini kazanmaya çalışan ve edebiyat zevki en az öteki zevkler kadar ge-lişmiş olan bir zümledir.

4) Eylemlenize bu kitleye bir katkı bulduğunuz süzöyebilir mi-siniz?

— Sanıyorum.

5) Bugüne kadarki çalışmalarınızın gerektirdiği edebiyat özgürlüğüne ilişkin raporları gerektiriyor. Şiliden önceki gerekçelerle ayıldığınız önemli bir sorunuz oldu mu?

— Onlar, edebiyatımızın ve ilkel yapıtı tasaklarını verdiler. Bu tasak-ların içerdigi raporları gerektiriyor. Tanımlattın bu yana yapıtlarım ve nerece edebiyatı her yer bulur-sa orda varoluşuma çalışan zavallı bir edebiyatın ve bu edebiyatın sınığında bir idealizmin, bir ahlağın karşısına koydular. Koyduklarım doğruluğunda gündireler, savundular ama ge-liştirmediler. Yapıtları edebiyatımız için gene de büyük bir aşamadır.

Ben, gerektirdiğim Türkiye'deki uygunsuzca göli görülen sanatçılar tarafından iş yazmam dışıncıysile big yana itilen ama hikâyelerin varlığı için çok gerekli olan öğeleri de mal-zeme yığımın arasında katarak ve dünya hikâyeleri sanatının şindiyde kadar kullandığı bütün imkânlarını yararlanarak, o imkânlarla yeni ve insanoğru-yasınınsınan çıkardığım ve geçilî olduğuna inandığım imkânların seçilerek yeni ve (iste bu hikâyede dir) denilecek bir hikâyeye yaratma yolu-hu tuttum.

Başardım mı başarmadım mı bil-miyorum ama şurası bir gerçek ki, yazdıklarım taslak değil hikâyeler.

6) Bugünkü gereklilik etrafındaki hangi yönde gelişme gerekir size?

— Ortaya bugüne kadar koyduğumuz ve konuşmuş örnekler sizin sorunuzun kesin bir karşılığdır sanıyorum.

TÜRK SOSYALİSTLERİNİN
HAFTALIK DERGİSİ

ANT

Yurt ve dünya olaylarını en seçkin kalemlerden, en gerçekçi şekilde değerlendirmektedir.

ABONE: P.K. 934 — İSTANBUL

zenlendiği seziliyor bu programın. Fakat sanatın ve sanatçının eğlendiricilikten çok eğitimci göreviyle yükümlü olduğu unutuluyor. Türkiye gerçekleri unutuluyor. Halâ hatırlarında-
dır Açık hava Tiyatrosunda düzenlenen Ya Senliğinde şahidne konuşmak olan Demirtaş Cephan'a arka sıralardan içtelli bir seyircinin, «Kıta kes de şarkılar başlasın» diye bağır-
dı. Bu kez Özcan Aziz Nesin'i seyretmekten pek hoşlanacağını sanmıyor-
muz.

T.E.B. ne eldivi sağlamak mazur-
tini bütün celdiyletiye güz önüne al-
sak bile bizzat sanatın gücü yine ken-
di içinde mümdemictir. Sanatın en
ufak bir taviz vermeden de binlerce
seviyeli seyircinin toplanabilmesi
mümkündür sanıyoruz. Yeter ki mev-
cut alternatif kullanılabilsin. Bunun
yerine böylesi bir programı ortaya
çıkarın anlayış, T.E.B. Lokali çarp
hale getirmek için mini teatrel garson
kızlar çalıştırarak yoluna giden anlayış
eğilimlerdir.

Bizce bir mühendis olan Denizel'in
irticaa taviz vermeye aynı kapıya
çıkın bir sorumsuzluk örneğidir bu.
Kaygı ayndır, biri daha çok oy
almak biri daha çok seyirci bulmak.
Metot da ayndır: Seçmenin bozul-
muş yapısına taviz vermek. O zaman
niye konuşuyor Ümit Yaşar ve mu-
kalliterinin yaptığı işitmirmekliyi.

T.E.B. gibi bir kuruluş hem de
yönetimi Halduh Taner, Oktay Ak-
bal, Orhan Kemal, Aziz Nesin, Cengiz
Tuncer, Cemal Süreya gibi cilere tes-
lim edilmişken böylesi bir oluştı na-
sıl aracı olabilir.

GEREKESİZ BİR KARAR

Türkiye Tiyatro Yazarları Derne-
ği, bildiği gibi, Muhâsin Ertaugralın
Şehir Tiyatroları baş rejisörlüğünden
uzaklaştırılması üzerine bu tiyatrola-
ra telif ve tecdire eser verilmemesi-
ne karar vermiş bulunmaktadı.

Büyük Tiyatro adanma revü pür-
rünü durarına karşı aydınca bir kar-
şı koymayı bu, Ünan şiere de dev-
rimci bir dayanışma bilinciyle sür-
dürmüştü. Fakat nihayet korkulan
oldu ve bir ilercil yazarmın imzama
yalaması olayından sonra bu minare-
ye kılıf olarak Tiyatro Yazarları bu
kararı, gerekçesi ortadan kalkmadığı
halde, iptal etti.

İmanın böyle yaptığı yerde cema-
atten hersey beklenir.

TOPLANAN KİTAPLAR

Son olaylarla Meclis'te sos-
yalist muhalefete karşı tavrını

açıkça belli eden iktidar, bir sü-
redenberi yayın alanına yönet-
tiği baskıya da arttırmış, sos-
yalist yayınlara açılan dava sa-
yası birdenbire yükselmiştir.
Sosyalist yazarların derüncü ve
gazetelerdeki yazıları için
açılan soruşturmalar sayılma-
yacak denli çoğaldıkten değişik
günlük gazetelerden derlediği-
mizin son kitap toplatma haber-
lerini bir arada sunuyorum. Or-
taya çıkan bu ilginç çizelge ö-
nünde yargıya varmayı okula-
ra bırakıyoruz.

1967 yılı Ekim ayında: Mao-
Çe-Tung, İhtilâlin Özeti ve Teo-
ri ve Pratik.

Kasım ayında: Mao-Çe-
Tung ve Che Guevara'dan der-
lenen Gerilla harbi.

Aralık ayında: Fidel Castro
Konuşuyor.

1968 yılı Ocak ayında:
Mao-Çe-Tung, Çin Kurtuluş Sa-
vası.

6 Şubat günlü gazeteler-
den bir de haber başlığı bu ara-
da: «Ankara, İstanbul ve İz-
mir basın savcılar değişiyor.
Bu görevlere yeni atanmalar
yapılmıştır.» Ve bu ay içinde
toplatılan kitapları saymağa
çalıştığımız yerden devam edi-
yoruz.

Stalin, Sosyalist Ekonomi-
nin Meseleri, Marksizm ve
Milli Mesele, Diyalektik ve Tu-
rihi Materyalizm. A. Verbine,
Sovyetler Birliğinde Sendikac-
lık. Che Guevara, Kübada Sos-
yalizm ve İnsan.

Şubat ayı bitmeden dizgi-
ye verdığımız bu listeye yeni
savcılar bu huzla birşeyler da-
ha eklerlerse suç bizde değil.
Bunu gündelik ve olağan bir iş
durumuna getirdikleri için, iz-
lemek rotatiflere düşüyor yi-
ne.

YANKILARIMIZ

YENİ GERÇEK YA DA AKLA KARSA

Yayınlamaya başladığı günden
beri dikkatleri üzerine çeken YENİ
GERÇEK üstüne yazılanları bir kis-
mini okurlarımıza ilettik. Bu sa-

yımızda da yeni yankılarımızı duyur-
mak istiyoruz.

Atilla İhan'ın yönetiminde yayı-
nını sürdürmekte olan YELKEN der-
gisi yeni kimliğiyle yayınlandığı ilk
sayısında «Yın Raporu» nu «Yeni Ge-
çekçilerin Güz Tarzı» başlıklı yazı-
ya ayırmış. «Denek ki Türkiye'de ge-
çekçisiz şeyler değilmiş, zenc edeb-
yatları da ekle vermiş seorsleri da
hayaşek çıkarılabilecekleri anlamış-
lardı. Böylelikle Yeni Gerçek dergisi
daha çıkmadan bir zamanların Adım
Adım, Genç Nesil, Adım, Pınar, vs...
gibi toplumu derğilerin aydınlık zi-
cirine yeni bir halka olarak ekleniyor-
du.» «Önümüzdeki aylarda Yeni Ge-
çek'in sanat hayatımıza canlı ve dolu
bir sen getireceği umulabilir.» Git-
tiğe hırsızcağı anlatılan toplumu-
luk tartışmalarına böyle bir şey
gerekçesizliği yadsunmayaçak kadar
açıkta diyerek karşılıyordu.

Yelken'in bu tutumu AKSAM gaz-
etesinde İrfan Demirel kaleminde
yazılan yazıda: «Kasım sayısın-
dan itibaren olan Atilla İhan'ın yö-
netiminde yayını sürdürmeye devam
eden Yelken Dergisi böylece omulu
sanat derğleri safına katılmış oldu.
Atilla İhan bir değerlilik ve sanat
hayatının so zamandır öledığı küçük
hesaplarıdan uzak bir toplumu da-
yanışma örneği göstererek bu sayı-
nın raporunu YENİ GERÇEKÇİ-
LERİN GÜZ TAARUZUNA ayırmış. Yel-
ken, toplumu edebiyat bayrağını elin-
de tutan Yeni Gerçek'e katıldığı ve
bitirirken öte yandan da ikinci ve
üçüncü demarlarına veyasınan
ediyor.» Aynı şunlardır Yeni Gerçek
ise: «Yayınlanan iki sayısında toplumu
ve gerçekçiliğini gösteren bir
akım derğisi olduğu gösteren Yeni
Gerçek'in açılması sonra da dopdolu
olarak çıktı. Derğ hakkındaki övü-
leri hak ediyor.» şeklinde anlatıyor.

Orta Memet Faust kendi yılığında
«Toplumu, sanat adına bildirici bir ç-
kış yapan «Yeni Gerçek» derğis kad-
rosunun petersizliğine unut vermedi-
ği» kamsın açıklar.

Yelken dergisinin 130/12. sayısın-
da ise «Yın Tamamları'nda «İkinci
Yeni çevrelenen «ombahar gerçekç
taarruzum» etkisi müsbet oldu. Tam
bir boğaz hüküm sürüyor dense ye-
ri» yargısı yer alıyor.

Nazidile yayınlanan İŞİK dergisi
Yeni Gerçek için «Eylül ayından beri,
iç aydır yayınlanan derğ, şimdikiye
güdülen derğlerden ayırtı bir nitelik-
te. Değişik bir havası var. Yeni bir
ekuma örneği» cümleleriyle hoşlayan
yazı bir zamanla yarıma yer veriyor.
Ankara'da yayınlanan Forum ve Mel-
tem derğlerinde de derğimize yayı-
lanan yazılara değiniliyor.

Varlık Yılığında ise Rauf Matlu-
ay Yeni Gerçek'i soruşturmalar dol-
ayısıyla anarak: «Toplumu ve gerçek-
çi sanatçı anarını kurumsarı anarını
da sanarçısı halkın bilincelenmede
sorunluluk yıklenen aydın öncü sa-
yarak enattıa ulusal bilicim sorununa
olumlu bir çözüm getirmeyi amaç edi-
nerik» bunları belirleyen bir bildiriyte
toplaman gerek yazıları derğisi, cüm-
leleriyle tamtırıyor.

BİZE GELEN YAYINLAR

ANT
Haftalık Siyasal Dergi
P. K. 934 İSTANBUL

KELE
Aylık Fikir ve Sanat Dergisi
P.K. 39 Anafartalar ANKARA

FORUM
Onbes günlük Dergi
P. K. 131 ANKARA

GENÇLİK
T.M.G.T. Yayın Organı
İstiklal Cad İSTANBUL

GÖZE
Aylık sanat düşün dergisi
Kars Halkevi KARS

İŞİK
Aylık Sanat ve Kültür Dergisi
Nazilli Lisesi NAZILLI

İNŞAN
Aylık Fikir Sanat Gazetesi
P. K. 297 Bakanlıklar
ANKARA

MAY
Edebiyat Dergisi
Atasaray 102 İSTANBUL

MELTEM
Aylık Sanat Dergisi
P.K. 7 Bakanlıklar ANKARA

Ö.D.T.Ü.
Orta Dğu Teknik Üniversitesi
Öğrenci Birliği Haber Bülteni
ANKARA

PAPİRUS
Aylık Dergi
P.K. 627 Karaköy İSTANBUL

PROLETER
İşçi ve Köylünün Aylık Dergisi
P.K.258 ADANA

ŞOYUT
Aylık Dergi
Ankara Cad. Ankara Han Kat
4 No: 44 İSTANBUL

SAVAŞ
P.K. 80 TRABZON

TÜRK SOLU
Haftalık Gazete
Babalı Cad. 31 İSTANBUL

UYANIŞ
Aylık Sanat Kültür ve Fikir
Dergisi
Ticaret Lisesi SAMSUN

YENİ KASTAMONU
Günlük Bağımsız Siyasal Halk
Gazetesi
KASTAMONU

YEDİTEPE
Sanat Dergisi
P.K. 77 İSTANBUL